

Soprontól Vancouverig

Az első világháború után a Bányászati és Erdészeti Főiskolának el kellett hagyni ősi székhelyét, Selmecbányát, miután ez a patinás város a ránk erőszakolt trianoni békediktátum eredményeként egy újonnan létrehozott országnak, Csehszlovákiának lett a része. A Főiskola, amit később egyetemi rangra emeltek, erősen megcsónkított hazánknak Sopron városában talált új otthonra.

Az '56-os forradalom leverése a Soproni Erdőmérnöki Egyetem oktatóinak egy részét, és a hallgatóinak tekintélyes hányadát az ország elhagyására kényszerítette, amikor is Kanada segítségével, megértése révén a vancouveri egyetem (UBC) erdész fakultásának lettünk része, mint önálló divízió és „Sopron Division” néven szerepeltünk mindaddig, amíg az utolsó évfolyam is megszerezte diplomáját (1961).

Hálával kell megemlékeznünk *Roller Kálmánról*, akinek – mint a csoportunk vezetőjének, dékánjának – oroszánrésze volt abban, hogy a soproni csoport együtt maradhatott és hallgatóink tanulmányait magyar nyelven fejezhették be.

Visszaemlékezve azokra az időkre, elmondhatjuk, hogy bizony „nagy fába vágtuk a fejszénket”. Új életet kezdeni egy számunkra idegen világban, amelynek sem a nyelvét, sem a kultúráját közelebbről nem ismertük, merész vállalkozásnak tűnik még napjainkban is. De a mi helyzetünk kényszerhelyzet volt, el kellett hagynunk hazánkat, az akkori rendszer bosszúja elől menekültünk. Nem gondolta senki közülünk, hogy utunk végül is Kanadába fog vezetni. Nem várt minket itt se rokon, se ismerős, se egy előre elrendezett állás, csupán a remény vezetett bennünket, hogy erős akarattal megtaláljuk helyünket a szabad világ előttünk ismeretlen társadalmában.

A mi csoportunk csupán kis részét képezte annak a több mint 35 ezer honfitársunknak (más források szerint közel 38-40 ezer magyarnak), akiket '56-ot követően Kanada befogadott, és akik hasonló reményekkel, elhatározással érkeztek a szabad világnak ebbe a természeti kincsekkel megáldott országába.

Többi honfitársunkkal szemben a soproni hallgatóknak könnyítette a helyzetét az, hogy egy csoporthoz tartoztak, fegyelmezett fiatalok voltak, akikre ragadt a nyelv és minden más, ami új volt itt az idegenben. Tanulmányaikat magyar nyelven folytathatták,

mind ismerték egymást, barátok voltak.

A soproni egyetem hallgatóit, a háború utáni évek elejéig, az Ifjúsági Kör fogta össze. Ez a független, politikamentes szervezet a hagyományok tiszteletére, egymás megbecsülésére és segítésére épült, és mint ilyen, szinte egyedülálló volt hazánkban. Tagjai között a szegény sorsú hallgatóktól a jó módúakig minden réteg képviselve volt, ők együtt alkották az Ifjúsági Kört.

A háború utáni politikai vezetőségnek szállka volt a szemében a hallgatók egysége, szoros összetartása, ellenállása a diktatúra által a népre erőszakolt pártpolitikával szemben. Az egyre fokozódó politikai nyomás hatására végül is az Ifjúsági Kör feloszlásra kényszerült, ezt követően pedig megosztották az egyetemet (a bánya- és kohómérnöki karokat elvitték Miskolcra), majd később a megmaradt erdőmérnöki részleget beolvastották az újonnan létesített Nyugatmagyarországi Egyetembe, ahol több más fakultás mellett ma eltöprel az erdészeti részleg, megszűnt a soproni egyetem hagyományos önállósága.

Hallgatóink, itt a messze idegenben, felélesztették a háború után feloszlásra kényszerített Ifjúsági Kört, a hallgatókat összefogó egyesületet, aminek keretén belül, a hagyományoknak megfelelően, mint szakestélyek, valétabálók, évfolyam-találkozók rendezésével, fenntartották egymással a szoros baráti kap-

csolatot. A „selmeci szellem” (egymás támogatása, segítése, megbecsülése) érvényesült a csoporton belül. Ez a baráti összetartás segítette át sokukat azon a nehéz időszakon, amikor a honvágy felütötte fejét közöttük.

Amikor a legfiatalabb évfolyam is megszerezte diplomáját, Kapocs néven évente 1-2 kiadásban megjelenő folyóiratot indítottak el az egykori hallgatóink, ami még napjainkban is tájékoztatja csoportunk tagjait a bennünket érintő eseményekről, legyen az családi vagy szakmai jellegű, ezáltal segíti fenntartani a kapcsolatot a szétszóródott barátok között.

A soproni egyetem Kanadába érkezett csoportjának egységére, egymás iránti tiszteletére felfigyelt a UBC néhány tekintélyes képviselője is.

Dr. Harry Smith professzor megemlékezik arról, hogy az első közvetlen kapcsolata során, amikor csoportunk egyik évfolyamának előadást tartott, nagyon meglepődött azon, hogy a hallgatók felállva fejezték ki tiszteletüket a tanterembe belépő professzor iránt. Ugyancsak meglepődött a szép számú női hallgató jelenlétén, ami akkor az itteni erdészeti ismeretlen volt. Ezzel ellentétben, az 1980-as évek végén már több, mint 20% női hallgatója volt a UBC erdészeti részlegének. Szokatlan volt a kanadaiaknak az is, hogy a nemzeti ünnepeinket fegyelmezett felvonulással ünnepeltük, és évente rendszeres találkozókon jöttünk össze, szemben a UBC erdészeti fakultásán végzetek 5 vagy 10 évenként tartott találkozóikkal.

1956-ban – amint az kiderül dr. H. Smith professzor (UBC) 1990-ben megjelent történelmi megemlékezéséből – a UBC Erdészeti Fakultása igen kicsi volt, elhelyezése és felszerelése sok kívánnivalót hagyott maga után. Ilyen nehéz körülmények között ajánlották fel, hogy befogadják a soproni csoportot.

Kezdetben majdnem háromszor annyi oktatója és 50%-kal több hallgatója volt a mi csoportunknak, mint a UBC Erdészeti Fakultásának. A termék hiánya sok problémát jelentett az oktatások, gyakorlatok megtartásánál, amikre főképp a késő délutáni, és az esti órákban kerülhetett csak sor a termék elfoglaltsága miatt. Sokszor este 11-kor, néha éjjélkor fejeződtek be az órák, ami – tévezve az őszi-téli esős időszak nyomasztó hangulatával és a késői órák közlekedési problémáival – nagy próbára tette csoportunkat mind fizikai, mind lelki értelemben. De más megoldás nem lévén, lassan hozzászoktunk

Pintér László

ELISMERÉS

Megkaptam Arany Diplomámat;
Repítnek a büszkeségszárnyak.
Végre itthon is elismertek,
Ideje lesz, hogy megpihenjek.

Sopronnak kitagadott fia
Most újra itt van soraiába';
Egyetemének tagja lettem,
A józanság ítélte felettem.

Sopron utcáin büszkén járok,
Nem sújt már a kádári átok.
Nem hívnak hazaárulónak
Barátság övez biztatólag.

Verseimmel nem volt nagy siker;
Nem mindig nyer, ki indulni mer.
Bár velük sem ért semmi szégyen,
De szakmailag célba értem.

Sopron, 2011. 09. 13.

vagy talán inkább beletörődünk a helyzetünkbe.

Ez az időbeosztás megnehezítette a soproniaknak a UBC diákjaival való érintkezését, ismerkedését, a sporteseményeken való részvételét, ezáltal a kapcsolatok kialakulását, ami félreértésekre adott alkalmat. Az a látszat alakult ki, hogy mi elzárkózunk a UBC-től, nem akarunk velük barátkozni. Szerencsére az 1958/59-es tanévben már zöm-mel a rendes nappali időszakban kerülhetett sor a tantárgyak oktatására, és ez sok problémát megoldott, köztük a kapcsolatok kialakulását is nagymértékben elősegítette.

A UBC hallgatóinak egyes körei féltékenyen figyelték csoportunk eredményeit, fokozatos beilleszkedését a kanadai társadalomba. A népes magyar diákseregben vetélytársakat láttak a végzésük utáni elhelyezkedésük sikerében. A gazdasági helyzet javulásával azonban a munkalehetőségek is megszorodtak, így szinte minden végzett hallgató megtalálta a helyét a szakterületén.

A UBC erdészeti fakultásának akkori dékánja, *G. S. Allen* szerint az erdészet British Columbiában gazdasági probléma. Azt a nézetét fejezte ki, hogy – amennyire képesek vagyunk a jövőbe látni – British Columbiának olcsó és eredményes erdőművelési eljárásokra van szüksége, olyanokra, amelyek költsége arányban áll a kitermelt faanyag értékével. A fatermékek előállítására, tekintet nélkül a felmerülő költségekre, nem elégtételt ki a mi igényeinket sem ma, sem az előrelátható jövőben, mondotta *G. S. Allen*. Ezzel világossá tette előttünk, hogy a kapitalista gazdálkodás elvét kell szem előtt tartanunk, ami a mindenkori profiton alapszik.

Amikor még az ausztriai tartózkodásunk idején először szóba került az esetleges kanadai kivándorlásunk ügye, mint erdészek, optimistán láttuk a jövőnket. A hatalmas erdőrengetegek sok erdésznek adnak munkát, megélhetést, gondoltuk. Itt azonban rádöbentünk, hogy éppen a fa bősége miatt szinte alig volt erdészre szüksége a Provinciának. Az volt a felfogás, hogy az erdők maguktól nőnek, csak vágni kell a fákat. A nagy kiterjedésű erdők mindig ellátnak bennünket a szükséges faanyaggal, sosem fogunk kifogni belőle. Nincs szükség erdőfelújításra, erdőművelésre, megteszi ezt maga a természet. Ezt a gondolkodásmódot bizonyítja az a tény, hogy British Columbiában, Vancouverben csak 1922-ben kezdő-

dött meg az erdészeti felsőoktatás, csupán 35 évvel ideérkezésünk előtt. Itt inkább fakitermelőkre volt szükség és a kivágott anyag kiszállításának megszervezésére, annak feldolgozására, értékesítésére. A fatechnológia, papír-, farost- és lemezgyártás viszont fontos szerepet játszott, amit a sokféle épült fűrészüzemek, papírgyárak is bizonyítottak.

Nagy súlyt helyeztek az erdők tűzvédelmére. A nagy kiterjedésű erdők felátarthatatlansága megnehezítette a hatásos tűzvédelmet. A nyári viharok villámcsapásai rendszeresen okoztak erdőtüzet, amit sok esetben magára hagytak a lakott területektől távoli helyeken, főleg a Provincia északi részében, a hozzáférhetőség nehézsége és az ezzel járó nagy költségek miatt. Ezeket a természet maga oltotta el hol korábban, hol később, ahogy az esős időszak megérkezett.

Az én megbízatásom az erdészeti növénytan oktatására (anatómia, morfológia, élettan), és a gyakorlatok vezetésére (növényrendszertan, dendrológia, növényföldrajz) terjedt ki. Ezek a tárgyak lényegükben azonos tartalmúak, akár Európában, akár Kanadában tanítják azokat, így nekem viszonylag könnyű volt a helyzetem. Az itt élő, erdőt alkotó fafajok ugyan mások, mint az otthoniak, de ezekkel a fajokkal (mint exótákkal) Sopronban is megismertettük a hallgatókat, miután ezek a világ más részein fontos szerepet töltenek be erdészeti vonatkozásban, így nem voltak előttem ismeretlenek. Otthon a lomb-erdők uralkodtak, itt a fenyőövben vagyunk, a lombfák (kivéve főleg a nyárfaféléket) csak kisebb mértékben játszanak szerepet az erdőgazdálkodásban, ha ugyan gazdálkodásról itt egyáltalában beszélhetünk azokban az években.

A soproni egyetem mind a biológiai, mind pedig a műszaki tárgyakat illetően olyan alapot adott, amellyel az egyetemet végzettek kis hazánk sokféle erdészeti követelményeinek, sőt, ezeken túlmenően, más kívánalmaknak is eleget tudtak tenni. Ez az erős műszaki alap a UBC erdészeti fakultásának programjából hiányzott. Az oktatás biológiai részét tekintve a növényismeret, a dendrológia, a növényföldrajz és az ezeken alapuló erdőművelés és erdőtelepítés is lényegesen nagyobb súlyt kapott a mi oktatásunkban, mint a UBC erdészeti fakultásán. Ezzel szemben a korábban említett fakémia, papírgyártás, tűzvédelem fontosabb szerepet töltek be az itteni egyetemen. A Soproni

Divízió oktatói az itteni viszonyok követelményeinek megfelelően kibővítették a tananyagot, vagy némely esetben, 1959-től kezdődően, pl. a kanadai erdőgazdasági ismeretek és a tűzvédelem tárgyakat a UBC tanárai adták le a hallgatóinknak, angol nyelven.

Az oktatás tartama alatt (1957–1961) nyelvtanfolyamokon keresztül igyekeztünk annyira elsajátítani az angol nyelvet, hogy annak befejeztével a szakképzettségünknek megfelelő munkahelyen tudjunk elhelyezkedni. Az angol nyelv elsajátítása nem volt könnyű még nekünk sem, akik az oktatói gárda fiatalabb részéhez tartoztunk. Néhányan az idősebbek közül nem is tudtak megbirkózni ezzel a feladattal ebben az időintervallumban. Az oktatással kapcsolatos lekötöttségünk mellett bejártunk néhány előadásra a UBC erdészeti fakultására, hogy tájékozódjunk az itteni viszonyokról, az erdészeti követelményekről.

A Soproni Divízió kapujának bezárása után a volt oktatók zömének is állás után kellett nézni. Néhányan megszerzték közülünk a Master fokozatot, később pedig a Phd-t. Az oktatói karunk két tagját átvette a UBC, mások Kanada keleti részében találtak oktatói vagy kutatói állást, néhányan a BC Erdészeti Minisztériumában helyezkedtünk el, mások egyéb provinciák erdészeténél kaptak megfelelő munkát. De voltak, akik az USA-ban és Dél-Amerikában találtak munkahelyet, néhányan pedig más szakmai területen helyezkedtek el. Alaposan szétszórt bennünket az élet, de meg kellett elégedni azzal, hogy munkát kaptunk és dolgozhattunk azokban a nehéz gazdasági években.

Hallgatóink, diplomászerzésük után ugyancsak szétszóródtak, Kanada számos provinciájában találkozhattunk velük. Többen egyetemi tanári pozíciókat töltenek be kanadai vagy USA-beli egyetemeken, mások erdészeti vállalatok vezető emberei lettek, vagy az élet más területén alakítottak ki maguknak egzisztenciát, bizonyítva a soproni egyetem képzésének alaposágát és sokoldalúságát.

Végeredményben büszkeséggel mondhatjuk el, hogy az Újvilágban a nehézségek ellenére is megálltuk helyünket. Az itt mindeddig kevésbé ismert Selmeč–Soproni Erdészeti Egyetem neve széles körben ismertté vált, és a jól képzett diplomásainkat előszeretettel alkalmazták az erdészet különböző szakterületein, ezzel is öregbítve Egyetemünk jó hírnevét.

Szy Ferenc